

«Η ενανθρώπιση του Θεού ως αντίποδας στην σύγχρονη αμαρτωλότητα» (Γέροντας Εφραίμ, Καθηγούμενος Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου)

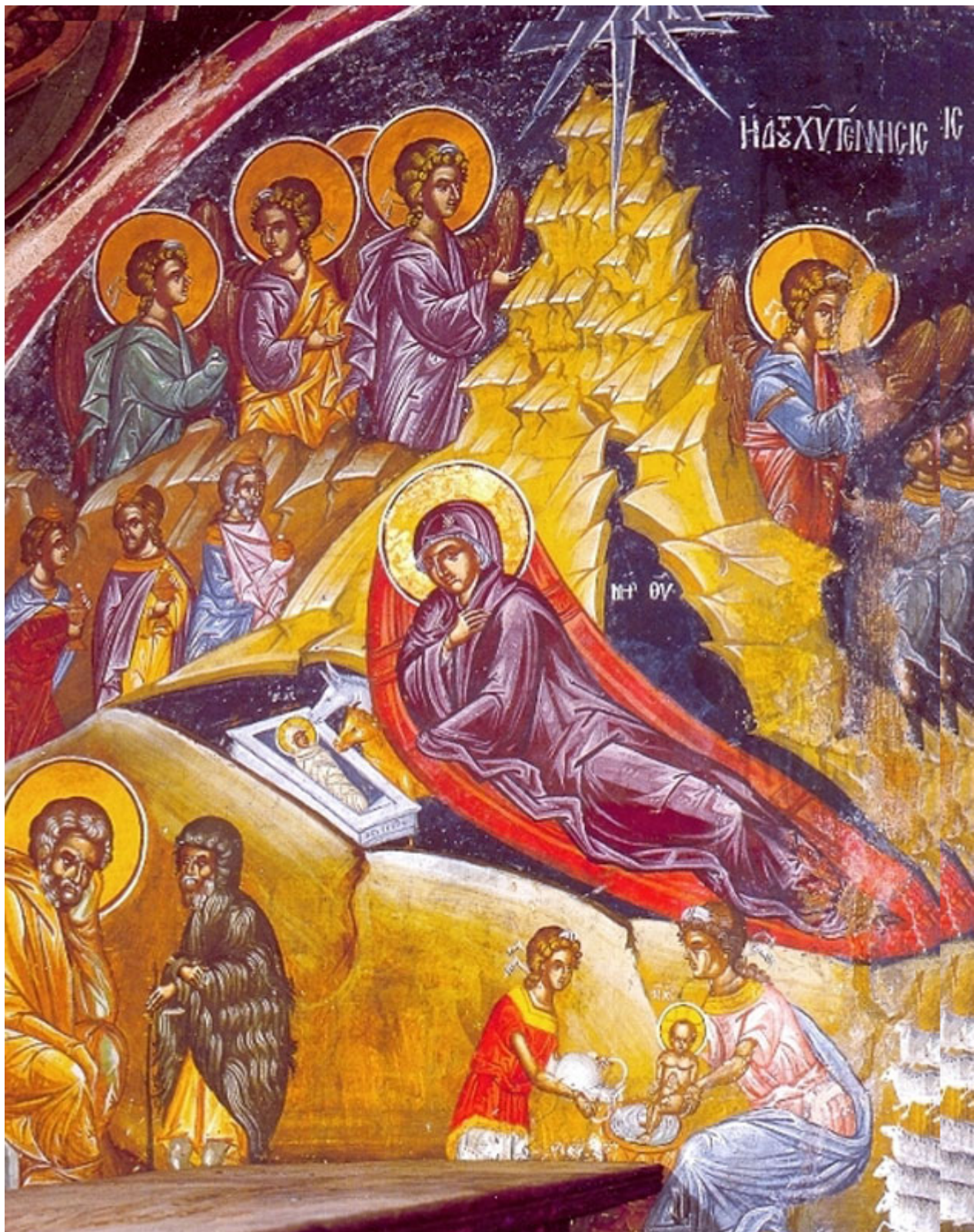
[/ Πεμπτουσία](#)

Αγαπητοί μου αδελφοί και Πατέρες, σήμερα εορτάζουμε το μεγαλύτερο γεγονός όλων των εποχών και όλων των αιώνων, την γέννηση του Χριστού, την «μητρόπολιν πασών των εορτών» κατά τον άγιο Ιωάννη Χρυσόστομο. Ο Θεός εισέρχεται στην ζωή μας, μέσα στον χρόνο, μέσα στην ιστορία, ως «άνθρωπος Χριστός Ιησούς» (Α Τιμ. 2,5).

«Θεός εφανερώθη εν σαρκί» (Α Τιμ. 3,16). Ο Θεός Λόγος κενώνει τον εαυτό Του, ταπεινώνεται, αυτοελαττώνεται, σμικρύνεται κατά ένα ασύλληπτο τρόπο και γίνεται ένα βρέφος. Βρέφος ανθρώπινο και θείο. Γίνεται άνθρωπος όπως και εμείς με σάρκα και αίμα, με ψυχή και σώμα, με νου και θέληση. Ο Χριστός, το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, είναι τέλειος άνθρωπος και τέλειος Θεός.

Η είσοδος του αιωνίου, του ανάρχου, του απροσίτου αλλά και φιλανθρώπου Θεού μέσα στην δική μας πραγματικότητα είναι κατά τον άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό «πάντων των καινών καινότετον, το μόνον καινόν υπό τον ήλιον». Με αυτό το μεγάλο και άφατο μυστήριο, δεν μπορεί να συγκριθεί ούτε και αυτή η δημιουργία του κόσμου από τον Θεό. Τότε δημιουργούσε ανύπαρκτα κτίσματα· τώρα γίνεται ο ίδιος κτίσμα, δημιούργημα. «Ο Ων γίνεται, ο Άναρχος άρχεται». Όσο φωτισμένη και διεισδυτική μπορεί να είναι μία ανθρώπινη η αγγελική διάνοια, το μυστήριο παραμένει άρρητο και ακατάληπτο. Δεν θα ερμηνευθεί ούτε στην παλιγγενεσία ο τρόπος ενώσεως της θείας φύσεως με την ανθρώπινη φύση στην μία υπόσταση του Θεού Λόγου.

Όταν ο Θεός φόρεσε την ανθρώπινη φύση δεν αισθάνθηκε μειονεκτικά, δεν δυσφόρησε, διότι η ανθρώπινη φύση είναι κατά έναν ανερμήνευτο τρόπο χωρητική της Θεότητας. Ο άνθρωπος είναι συγγενής του Θεού, το οντολογικό περιεχόμενο του ανθρώπου είναι θεοειδές. Ο ευαγγελιστής Ιωάννης για να μας τονίσει ότι ο

Θεός δεν είναι κάτι ξένο προς τον άνθρωπο λέγει για τον Χριστό ότι «εις τα ίδια ήλθεν» (Ιω. 1,11). Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς τονίζει, ότι μόνον η ανθρώπινη φύση —και όχι η αγγελική— είναι θεοϋπόστατη και ομόθεη και μπορεί να διαθέτει υπερτέλεια καθαρότητα, να είναι χωρητική κάθε λαμπρότητος, δόξας, δυνάμεως και ενεργείας του Αγίου Πνεύματος, ότι «εξ αρχής ο άνθρωπος ου κτίσμα μόνον υπήρξε Θεού, αλλά και υιός εν πνεύματι».

Ο Θεός γνώριζε ότι εν χρόνω, κάποια χρονική στιγμή, θα ενδυθεί τον άνθρωπο. Οπότε και η εξ αρχής δημιουργία του ανθρώπου έγινε για τον Χριστό, αφού πλάσθηκε κατ εικόνα Θεού, για να μπορέσει κάποτε να χωρέσει το αρχέτυπο. Όχι μόνο τα επίγεια, αλλά και όλα τα υπερκόσμια, οι αγγελικές φύσεις και τάξεις προς αυτόν τον σκοπό τείνουν από την αρχή, δηλαδή προς την θεανδρική οικονομία, την οποία και υπηρέτησαν από την αρχή ως το τέλος.

Ορισμένοι δυτικοί θεολόγοι του Μεσαίωνα, αλλά δυστυχώς και νεώτεροι ορθόδοξοι υποστήριξαν ότι η ενανθρώπιση του Θεού είναι ανεξάρτητη από την πτώση του ανθρώπου. Ισχυρίστηκαν ότι ο Θεός Λόγος θα γινόταν άνθρωπος, ακόμη και αν ο άνθρωπος δεν αμάρτανε και δεν είχε ανάγκη σωτηρίας, ομιλούν δηλαδή για μία «απροϋπόθετη ενανθρώπιση», όπως ονομάζεται στην θεολογική ορολογία. Σκοπός όμως της θείας ενανθρωπήσεως δεν ήταν άλλος παρά η σωτηρία, η θέωση του ανθρώπου. Ο σκοπός της σαρκώσεως του Θεού Λόγου δεν βρίσκεται στον Χριστό αλλά στον άνθρωπο. Βέβαια ο προ των αιώνων αμήτωρ Θεός αποκτά εν χρόνω Μητέρα από την ανθρώπινη φύση· Μητέρα αναμάρτητη, Μητέρα Παρθένο. Αν δεν υπήρχε όμως ανάγκη να σωθεί ο άνθρωπος, γράφει σαφέστατα ο Μέγας Αθανάσιος, δεν θα γινόταν ο Θεός άνθρωπος. Προηγείται η ανάγκη της σωτηρίας του ανθρώπου και έπεται η οικονομία της θείας ενανθρωπήσεως. Αυτό που δεν πέτυχε ο άνθρωπος επειδή απατήθηκε από τον διάβολο και δεν τήρησε την εντολή, το προσφέρει ο Θεός με την ενανθρώπησή Του.

Ο σκοπός του κρυμμένου και αγνώστου από αιώνες μυστηρίου ακόμα και στους αγγέλους, αποκαλύπτεται τώρα με την εκ της πανάγνου Παρθένου γέννηση του Χριστού. Και ποιός είναι αυτός; Ο Θεός κένωσε τον Εαυτό Του και κατέβηκε μέχρι τον άνθρωπο, ώστε ο άνθρωπος να υψωθεί μέχρι τον Θεό· ο Θεός έγινε μέτοχος της δικής μας ανθρωπίνης φύσεως, για να γίνουμε εμείς μέτοχοι της θείας· ο Θεός έγινε Υιός ανθρώπου, για να γίνει ο άνθρωπος υιός του Θεού· ο Θεός ενανθρωπίζεται για να θεωθεί ο άνθρωπος.

Όλη η ένσαρκος οικονομία του Θεού έγινε «δι ήμᾶς», «υπέρ ημών». Αυτά τα «δι ήμᾶς» και «υπέρ ημών» αναφέρονται και τονίζονται πολύ στην θεολογικωτάτη υμνολογία της Εκκλησίας μας. Στο Κοντάκιο των Χριστουγέννων ψάλλουμε «δι ήμᾶς γαρ εγεννήθη παιδίον νέον», ενώ στην Αναλήψεως «την υπέρ ημών

πληρώσας οικονομίαν». Η σκέψη ότι ο Θεός «εκένωσεν εαυτόν μορφήν δούλου λαβών» (Φιλιπ. 2,7) για εμάς, για την δική μας σωτηρία και ανάπλαση, οδηγεί τον πιστό σε βάθος ταπεινώσεως και ευγνωμοσύνης προς τον Σωτήρα του Θεό και σε φιλότιμο αγώνα για να Τον αναπαύσει με την τήρηση του αγίου θελήματός Του και την άσκηση φιλοπονίας. Έτσι δεν μας εκπλήσσει η περίπτωση του αββά Ισιδώρου που διαβάζουμε στο Γεροντικό. Ο αββάς Ποιμήν προέτρεπε τον αββά Ισίδωρο να ξεκουράσει λίγο τον εαυτό του από την μεγάλη φιλοπονία του, επειδή ήταν και σε γεροντική ηλικία, και ο αββάς Ισίδωρος απάντησε: «Εάν καύσωσιν τον Ισίδωρον, και την σποδόν αυτού ανέμω σκορπίσωσιν, ουδέ μία μοι χάρις ακμήν, ότι ο Υιός του Θεού ώδε ήλθε δι ήμᾶς».

Για τον Θεό ο άνθρωπος δεν αποτελεί ένα κτίσμα, αλλά ένα ιδιαίτερο γεγονός, ένα ξεχωριστό αιώνιο πρόσωπο, και αυτό είναι μία μεγάλη αλήθεια, όσο τολμηρό και αν φαίνεται. Ο μακάριος Γέροντας Σωφρόνιος έλεγε ότι το να υποβαθμίζει κάποιος το ευαγγελικό μήνυμα, ότι δηλαδή προορισθήκαμε για το πλήρωμα της τελειότητας, της θεώσεως, δεν είναι μόνο σφάλμα, αλλά και μεγάλο αμάρτημα. Έγκειται όμως στην προαίρεση του ανθρώπου το να αποδεχθεί και να βιώσει την θεοείδιά του η την έκπτωσή του από τον Θεό της ζωής και της αγάπης. Γιατί όπως λέγει ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς «νους αποστάς της θεωρίας του Θεού γέγονε η δαιμονιώδης η κτηνώδης».

Σε αυτήν την κρίσιμη περίοδο για όλη την ανθρωπότητα βλέπουμε ότι οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν ξεπέσει στην παραφύση ζωή, είτε με τα σαρκικά πάθη της πορνείας, της μοιχείας και της ομοφυλοφιλίας είτε με τα ψυχικά πάθη του εγωισμού, της υπερηφανείας, της φιλοδοξίας και της πλεονεξίας. Η προσευχή μας για αυτούς τους ανθρώπους, που δεν πρέπει να τους απορρίπτουμε ως πρόσωπα (την αμαρτία στηλιτεύουμε πάντοτε και όχι τα πρόσωπα), αλλά να τους βλέπουμε ως ασθενή μέλη του δικού μας σώματος, πρέπει να είναι έντονη και πύρινη. Χρειάζεται ένας ισχυρός αντίποδας για να μπορέσει ο άνθρωπος να απωθήσει την αμαρτωλότητα, να βρει τον δρόμο του, να σταθεί στο πραγματικό ύψος του και αυτό δεν είναι τίποτε άλλο παρά από το μήνυμα που απορρέει από την γέννηση του Χριστού, η κατά Χάριν υιοθεσία του ανθρώπου από τον Θεό. Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος γράφει, «Θεός θεοίς ενούμενός τε και γνωριζόμενος», και αυτή η εμπειρική γνώση είναι μάλιστα τόσο διάφανη και πληρωτική από την πλευρά του ανθρώπου όσο και από του Θεού.

«Ο Λόγος σαρξ εγένετο» «ίνα καταργήση τον το κράτος έχοντα του θανάτου» και για να ελευθερώσει και να σώσει από τα δεσμά του θανάτου και της αμαρτίας τον άνθρωπο. Αυτή η μεγάλη δωρεά και ευλογία που δίνει ο Χριστός με την γέννησή Του στον άνθρωπο, η οντολογική σωτηρία του ανθρώπου μέσα στον Θεό, η θέωση,

αποτελεί το κέντρο της ζωής του μοναχού. Ο μοναχός έχει υπαρξιακή επίγνωση αυτής της καταστάσεως και γι αυτό έκανε και την αποταγή του από τον κόσμο. Αυτό που συνέχει την καρδιά, τον νου, το πνεύμα του μοναχού είναι η γνώση και η αγάπη του Θεού, η κατά το δυνατόν πληρεστέρα ένωση και συνάφεια μαζί Του, γι αυτό εξάλλου έχει νεκρωθεί για τον κόσμο. Μπορεί να ζει εν τω κόσμω αλλά τίποτε δεν αγγίζει την καρδιά του. Το πολίτευμά του και όλο το είναι του βρίσκεται όντως εν ουρανοίς, κατά τον απόστολο Παύλο (βλ. Φιλιπ. 3,20).

Αγαπητοί μου αδελφοί και Πατέρες, η παρουσία και η διδαχή του Χριστού επί της γης μας καθιστά υπευθύνους ενώπιόν Του και ενώπιον όλου του κόσμου. Αποδεχόμεθα και τείνουμε να αφομοιώσουμε το μήνυμά Του τηρώντας με ακρίβεια την συνείδησή μας; Αν ναι, τότε δικαίως συμπορευόμεθα και συνεορτάζουμε με τον Χριστό. Η γέννηση του Χριστού εορτάζεται πραγματικά όταν εμείς βιώνουμε αισθητώς δια της μεθέξεως της θείας Χάριτος την εν Θεώ αναγέννησή μας. Και αν πρέπει όλοι οι χριστιανοί να αναγεννηθούν άνωθεν εν Πνεύματι Αγίω, πόσο μάλλον οι μοναχοί, οι οποίοι οφείλουν να είναι φως για τους λαϊκούς σύμφωνα με τον άγιο Ιωάννη τον Σιναίτη;

Ευχόμεθα ο γεννηθείς εκ της παναχράντου Παρθένου Θεός Λόγος, Αυτός που εκουσίως επτώχευσε, να πλουτίζει όλους εμάς τους ορθοδόξους χριστιανούς με τους γλυκυτάτους καρπούς του Αγίου Πνεύματος, την ειρήνη, την χαρά, την αγάπη και να δώσει πλουσίως την ευλογία Του ώστε να ανατείλει το φως της γνώσεώς Του και να φωτισθούν όλοι οι άνθρωποι της οικουμένης. «Χριστός ετέχθη». «Αληθώς ετέχθη».